

en week geen duimbreed meer en ik bracht uren aan de reling door terwijl Emmy op dek A haar vibrator in het stopcontact van de eerste ^{OFFICIER} ~~man~~ had gestoken, gelukkig dat de nabijheid van ^{OLIEGLADDE} tropische zeeën me altijd zeer rustig maakt, en ^{DAARNA} op de boot van de Kongostroom keek ik dagen na elkaar ^{GEFASCINEERD} naar de verstarde oevers die in de voch-
tigitte hitte voorbijgleden als een vertraagde film...

••• In Bumba had zich tijdens mijn afwezigheid een en ander afgespeeld en afwezigen hebben altijd ongelijk, dit laatste bleek overduidelijk en na het ^{TAMELIJK} koele onderhoud met mijn baas, administrateur L., zei ik hem teleurgesteld dat zielige ervaringen me altijd opnieuw het bewijs leveren dat God niet bestaat en dat mensen essentieel wolven zijn, maar hij begreep de combinatie niet want hij was gelovig en een optimist ondanks zijn intelligentie, het verhaal was ontstellend eenvoudig: enkele maanden voor mijn vertrek had de katholieke missie van Boyange een aanvraag ingediend om een concessie van tweehonderd hectare grond te verkrijgen met het doel haar koffieplantage aanzienlijk uit te breiden, de grond in kwestie behoorde aan de Bokoi, mijn bloedbroeders, ik had pro forma de vergadering der clanoversten bijeengeroepen, we hadden lachend kolanoten gepruimd, palmwijn gedronken en over allerlei gepraat zonder een woord te reppen over de concessie, want geen haar op ons hoofd dacht eraan één vierkante meter van onze grond aan de missie af te staan, die grond was en bleef van ons en ik maakte een officieel rapport op vol duimafdrukken van de clanoversten ~~na~~, het dossier werd naar het district gestuurd en daar ging de zaak aan het rollen terwijl ik op vakantie in Europa verbleef, de bisschop interpelleerde verbaasd de districtscommissaris want het was nog nooit gebeurd dat een concessie aan een katholieke missie geweigerd werd, dit privilege ^{was} was toch klaar en duidelijk vervat in de Koloniale Keure nietwaar en een tweede poging werd aangewend door L. in hoogsteigen persoon, maar de clanoversten hielden voet bij stuk en toen kwam de overste van de missie ^{ZELF} in ^{ACTIE} ~~aan~~, hij schreef een onthullende brief, die de bisschop aan de D.C. toonde, deze laatste stond er letterlijk paf van, hij was helemaal geen katholiek maar met een boze bisschop ^{moet je top} ~~veel~~ en op te letten en hij speelde dus zeker, de brief bevatte geheimen die reeds lang door de overste van de missie gekend waren, maar zolang de belangen van de Heilige Kerk niet in het gedrang kwamen, had hij diplomatiek ~~gezwegen~~ zijn mond gehouden, hij was zelfs altijd bijzonder vriendelijk voor me geweest, zijn argumenten waren ^{ECHTER} doorslaand: bloedbroederschap sluiten

was verboden ~~voorheen~~ aan een staatsambtenaar, een blanke kon geen inlands huwelijk aangaan -- dit ^{HIER} was juridisch zelfs bigamie! -- ~~hier~~ boven alles zweefde een flagrant geval van overspel, strafbaar door kerkelijke en wereldlijke wetten, en bovendien was ik ver weg, bijgevolg kon er met die hinderlijke heiden snel en ^{HYGIËNISCH} ~~aan~~ afgerekend worden, mijn plaatsvervanger zou druk moeten uitoefenen op de clanoversten om de concessie af te persen, desnoods met geweld, ik zou het beheer over een andere streek krijgen -- in casu Modjamboli -- en contact met de Bokoi werd me op straffe van disciplinaire sanctie voortaan verboden, administrateur L. die een diplomaat was en een geboren ~~schijnheilig~~ hypocriet, dankte me voor de uitstekende diensten die ik in de streek had bewezen en hij excuseerde zich voor het onaangename nieuws maar hij kon het werkelijk niet helpen, hij had formele bevelen van de D.C. gekregen, een officiële vormgeving maakt op mij echter altijd een oneerlijke indruk en ik zei : "Ja, meine Herren, Befehl ist Befehl nichtwar?" en dat maakte hem nijdig want gedurende de oorlog had hij ^{ACTIEF} in het verzet gestaan, ik vroeg hem of de concessie ten slotte toegekend was -- "Inderdaad," zei hij -- "Zo," zei ik, "mijn opvolger zal zeker wel een **Machtig Heerser** zijn..." -- "Zo is het," zei hij ingehouden, "hij past alleen maar de **Belgische** wetten toe en doet niet aan tovenarij..." ik heb de gewoonte me altijd bij onafwendbare feiten neer te leggen en het enige wat voor mij telde, was Mbala terug ^{te} zien en de dag dat ik in Modjamboli aankwam, zag ik op het plein voor de gevangenis twee clanoversten van Bokoi staan, in vol ornaat, hiëratisch als Aztekenpriesters en toen ik hen begroette was ik zeer ontroerd, de oudste hield mijn hand lang vast en zei ^{MET BEVENDE STEM} ~~dat~~ dat er ^{EEN} grote koude in hun harten was neergedaald na mijn vertrek naar Europa en dat mijn kracht hen keer op keer had verlaten, samengevat vernam ik dat mijn plaatsvervanger de Bokoi krachtig onder handen had genomen en dat ze voor zijn bedreigingen gezwicht waren, dat de overste van de missie van Boyange een schoen vol aarde op het dorpsplein van Bombana had gegooid met de bezwering dat er mensen zouden sterven indien ze de concessie weigerden en er nog langer heidenen in het dorp verbleven die van het christelijk huwelijk en de geboden een parodie maakten, dat er op één week tijds twee mensen onverklaarbaar gestorven waren, dat vervolgens de hele familie van Mbala, die heidens was en door de overste met name was genoemd geworden, de mbondogifproef had ondergaan om haar onschuld te bewijzen, dat Mbala zelf, haar vader en

haar jongere broer Mopangu eraan gestorven waren, maar dat na het opensnijden van de lijken de alvleesklier donker was geweest en dat ze bijgevolg onschuldig waren.

Ik herinner me dat het drukkend heet was maar klappertandend heb ik hun gevraagd of Mbala veel pijn had geleden ~~maar~~, dat wisten ze ^{ECHTER} niet en toen ik hun vroeg of ze niets meer gezegd had alvorens te sterven, antwoordde de oudste moeilijk: "Neen, maar ze was zwanger" ...

(Tenminste één blad onbedrukt laten)

Het was een vreemde ervaring: verdriet had ik bijna niet -- misschien is in zekere omstandigheden zes maanden scheiding een lange tijd, ik weet het niet ^{NEVELIG} -- ik voelde alleen een soort existentiële angst bij de ^{WURGENTE} gedachte dat de vrouw die samen met mij de verrukking van het orgasme had gekend, nu niet meer ^{BESTOND} ~~was~~, de eerste maal in mijn leven ervoer ik doodsangst, ik raakte er totaal van uit mijn evenwicht, ik liet mijn werk slingeren, reed met mijn wagen als een gek, gedreven door een morbid ^{NAAR ZELFVERMETIGING} verlangen dwaalde ik dagenlang met jagers door het woud op zoek naar bosbuffels, de gevaarlijkste dieren die er ^{zijn} ~~was~~, ik bezoop me doorlopend met inlandse arak en palmwijn en maakte me langzaam ziek met haat, wraaklust en ik smeedde allerlei plannen, het een al roekelozer dan het andere: het eerste plan was, de overste van de missie van Boyange ~~na~~ ^{te} laten veroordelen door de rechtbank van eerste aanleg, want zijn doodsbedreiging die onder het artikel van het Strafwetboek inzake "barbaarse praktijken" viel, had de dood van drie mensen veroorzaakt en hij was dus een moordenaar, maar toen ik hem mijn plan mededeelde, werd administrateur L. bleek van afgrijzen, ik had het getuigenis van ongeveer dertig negers en juridisch sloot het dossier als een bus, maar een missiepater voor het gerecht dagen was zelfs in 1958 nog totaal ondenkbaar, L. verzekerde me bovendien